

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In Qvibvs Singvlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Capvt XXX. In Christo Domino non duas, sed unicam tantum esse personam contra Nestorianos.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38601

Sed ut in Catholico sensu aliqua Patrum dicta commodius intelligantur, ex sententia Theologorum doctissimorum notandum est, operationum in Christo triplex genus distingui posse. Nam primo quædam fuerunt tantum divinæ: ut creatio & gubernatio mundi. Secundò, aliæ Christi operationes fuerunt humanæ tantum, ut deambulatio, comestio. Quas operationes ideo dico humanas tantum; quoniam conveniunt etiam aliis puris hominibus naturaliter, tamen si & à supposito divino ejusmodi operationes Christi proficerentur, & ad eas Divinitas generali concursu cooperata sit, quod negavit Duran. in 3. dist. 18. q. 1. quia nimirum in universum alioqui existimant, DEUM non concurrere immediatè efficiendo ad effectus causarum secundarum.

Tertii generis operationes possumus in Christo nominatè mixtas seu duplices, id est, partim divinas, partim humanas: quia licet uno eodemque vocabulo significantur; verè tamen sunt duplices: ut justificatio impij, suscitatio mortuorum, & aliorum miraculorum patratio. Hujusmodi enim nominibus partim significamus actionem divinam principalem, quæ scilicet sua vi attingit principalem effectum, (nempe gratiam, vitam miraculosè restitutam, &c.) partim etiam actionem humanam, videlicet instrumentalem Humanitatis Christi, quæ à verbo Divino, tanquam instrumentum usurpata, contulit etiam miraculosè aliquid ad ejusmodi effectus; ut vox Christi revocantis ad vitam Lazarum, &c.

In quibus actionibus & illud animadvertendum est, peculiari quadam ratione divinam actionem Christi principalem, Humanitati adscribi; & vicissim instrumentalem actionem Humanitatis, Divinitati. Quam ob causam appellavi etiam has actiones duplices & mixtas. Quia enim principale agens effectum attingit, conferente ad id instrumento; peculiari ratione actio principalis agentis pertinet etiam ad instrumentum. Unde dicimus scannum v. g. à ferra fieri, quia participatur veluti à ferra actio principalis artificis conficientis scannum. Et rursus quoniam principale agens usurpat instrumentum, ejusque actiones ad effectum principalem: ipsi etiam peculiari ratione adscribitur actio propria instrumenti. Unde dicimus artificem secare v. g. scannum, cum propriè secet ferra.

Illæ igitur Christi operationes, Justificatio, suscitatio mortuorum, &c. duplices atque etiam mixtæ à nobis dicuntur: non tantum quia hujusmodi nominibus partim significatur actio divina, partim actio humana, ut dictum est; sed etiam, quoniam divina illa actio, quæ significatur, peculiari ratione adscribitur, non tantum Divinitati, sed etiam Humanitati, tanquam instrumento. Itemque vicissim actio humana, quæ illis nominibus significatur, tribuitur ratione peculiari Divinitati, quæ ejusmodi actione instrumentali utitur. Et hic rectè tum divina, tum humana hujusmodi actio mixta, atque duplex dici potest, ex parte etiam sui principij seu causæ.

Ac de hoc quidem tertio genere operationum Christi intelligendum est, quod B. Dionysius libro de divinis nominibus cap. 2. disserit de operatione Christi, quam vocant *Theandricam*, id est, Dei, & hominis simul: Item illud, quod B. Leo in Epistola 10. ad Flavianum cap. 4. scripsit: *Agit* (inquit) *utraque forma* (id est natura) *in Christo cum alterius communiōne quod proprium est; verbo scilicet operante, quod Verbi est; & carne exequente quod carnis est.*

At in universum ad istud tertium operationum genus referendæ sunt omnes sententiæ similes, quibus significati videatur Christum per utramque naturam communiter seu simul fecisse, quod fecit. Hoc enim non ita ab Orthodoxis dicitur, quia sic tantum una & eadem utriusque naturæ operatio: sed quia vicissim utriuslibet naturæ operatio, quantumvis propria, & distincta, tribuitur suo modo alteri etiam naturæ (ut explicatum est) atque ita utraque natura agit cum alterius communiōne, in illo quidem genere tertio mixtarum & duplicium operationum.

CAPVT XXX.

In Christo Domino non duas, sed unicam tantum esse personam contra Nestorianos.

Indubitata est apud Orthodoxos omnes affirmativa pars hujus sententiæ: pro ejus tamen intelligentia explicare oportet, in quo propriè consistat hæc unio, quæ facta est duarum naturarum in persona Christi. Omnis igitur aliis philosophandi modis, tenendum erit hanc unionem in eo consistere, quod natura humana careat propria subsistentia, assumpraque sit à VERBO, ad ipsam subsistentiam VERBI. Tribus siquidem modis possunt aliqua uniri, primo ut partes rei essentielles, quomodo materia & forma, genus & differentia, ex quibus resultat composita natura: quo certè modo non est facta unio in VERBO; unio enim partium essentialium ex imperfectis ad perfectum procedit. Secundo, ut accidens & subjectum, vel substantia cum substantia, ex quibus resultat forma accidentalis: at neque VERBUM est subjectum humanitatis, neque ex unione cum VERBO resultat accidentalis perfectio. Tertio, cum substantia, quæ alioquin per se subsisteret, trahitur ad subsistentiam alterius, & ab illo dumtaxat pendet: qualis unio Verbi & Humanitatis: quæ solet quibusdam declarari exemplis.

Primum est animæ cum corpore: nam separata per se subsistunt, unita vero, una utriusque est subsistentia: sed cum utrumque sit natura imperfecta, neutrumque trahit aliud ad sui subsistentiam, sed pendeat à tertia, quæ totius compositi est, deficit in eo exemplum: nam nec Verbum est natura imperfecta, nec à tertia pendet subsistentia, sed ad suam trahit subsistentiam naturam humanam.

Secundum est ferri igniti, quod proprietates & ferri, & ignis habet, sed maximè deficit. Nam calor DEUM representans sustentatur à ferro, non est substantia, nec dicitur ferrum, quæ non consonant VERBO hypostaticè unio.

Tertium hominis, in quo duæ accidentales formæ, ut medicina & Jurisprudencia: unum enim suppositum est, variæ tamen appellationes, & communicatio idiomatum: verum hujusmodi formæ non trahuntur ad subsistentiam propriè hominis: Nam accidentium propriè non est subsistere.

Quartum est arboris, verbi gratia, piri, cui inferitur ramus mali. Nam illa pirus est substantia prima, atque ideo suppositum verum, nec pendet à ramo infito, quem tamen sustentat, quæ alioquin per se existeret, sive subsisteret, atque jam vocatur pirus & malus, producit pira & mala,

mala, ac dici potest pirus malus, & è contra. Quod si malus ille forsan ficcicaretur, & revitelceret, non propterea pirus mutaretur, sed tota mutatio contingeret in ramo.

Ita Verbum instar magnæ arboris suscepit ramusculum humanæ naturæ, suo trunco à cælesti Agricola mirabiliter insertum, unde Verbum DEUS & homo, opera divina & humana egit: nec VERBUM ab humanitate, sed hæc ab illo dependet. Cumque per passionem & mortem humanitas quodammodo aruisset, ac deinde per Resurrectionem restorisset, nulla mutatio in VERBO, sed tota in Humanitate contigit.

In hoc tamen exemplum deficit, quod ramus non sit arbor perfecta: caret enim radicibus & trunco, & quod antequam insereretur per se revera subsisteret.

Unionem igitur hypostaticam in eo consistere probatur. Primo, quia ex Scripturis habemus unam esse in Christo personam, duas vero naturas: ac si duæ subsistentiæ essent, duæ quoque personæ. Quid enim in natura intellectuali singulari totali addit subsistentia, nisi personalitatem? si una, non communicavit Humanitas suam VERBO, ut omnes fatentur, cum propria careat; igitur VERBUM suam Humanitati; in hoc igitur consistit Incarnationis mysterium.

Secundo Epistola Alexandr. à Conciliis probata Ephes. & Chalcedonensi: *Si quis (inquit) non confitetur carni secundum subsistentiam unitam DEI Patri Verbum, anathema sit.* Item: *Si quis in uno Christo dividit subsistentias post unionem, anathema sit, &c.* Conc. Chalced. *Salva utriusque naturæ proprietate, & in unam personam ac subsistentiam concurrente, Unigenitum Filium, & DEUM Verbum agnosimus.* Synod. General. quinta: *Si quis introducere conatur in Mysterio Christi duas subsistentias, vel personas, & unam personam dicit per dignitatem & honorem, & adorationem, & non confitetur Verbum carni substantialiter unitum, & propterea unam esse ejus subsistentiam, &c. anathema sit.*

Error igitur fuit Nestorii & sectatorum ejus, Christum non unica persona, sed duabus contineri; Divina scilicet increata, & creata humana; quarum altera (scilicet Divina) sit Filius DEI, omnipotens creator; altera vero, scilicet creata, tantum sit filius hominis, natus, passus, mortuus: ita ut non idem omnino secundum eandem personam fuerit Filius DEI, & Filius Virginis, creator & factus, impassibilis & passibilis.

Quoniam autem scriptura de Christo loquitur, tanquam de uno, seu unam personam, ipsum esse ac dici aiebat Nestorius, non unitate simpliciter substantiali, aut naturali, sed secundum quid, & per accidens, propter varias rationes, quas possumus colligere ex testimoniis S. Cyrilli, sicut eas etiam ex Concilio Ephesino, & aliis Synodis collegit diligenter sanctus Thomas 3. p. q. 2. art. 6.

Nempe primo, propter inhabitationem unius personæ in altera, scilicet divinæ in creata, tanquam in templo. Unde dicebat Christum secundum creatam personam, non esse DEUM sed *Disferum*, & ideo ipsum nominari *Emmanuel*, quod significat, *nobiscum Deus*. Secundo propter conjunctionem affectus, quoniam fuit voluntas personæ creatæ, cum voluntate personæ divinæ prorsus conformis. Tertio propter communionem operationis: quia persona creata fuit instrumentum verbi Divini. Quarto, propter communionem ejusdem dignitatis & honoris divini, qui etiam illi personæ creatæ, tanquam templo divinæ

personæ tribueretur. Quinto, quoniam ob dictas rationes filius hominis dicebatur quodamtenus Filius DEI, & e contrario: itemque homo, Deus, & vicissim.

Fuisse hanc Nestorii sententiam, accuratè collegit præ aliis Gregor. de Valentia 3. p. q. 2. *diff. prima, puncto 2.* tum ex Canonibus Concilii Ephesini, & quintæ Synodi generalis, tum ex testimoniis S. Cyrilli, testimoniaque sanctæ Scripturæ, & Patrum breviter recenset, quibus Nestorianorum hæresis facillè convincitur: quæ etiam nos in hoc capite ac parte adducimus.

Fuit autem error Nestorii (ut ex dictis apparet) errori Eutycheis per extremum contrarius. Nam Eutyches sic personam unam Christi confitebatur, ut naturas etiam confunderet, faceretque ex utraque unam. Nestorius autem ita naturarum differentiam credidit, ut unicuique illarum personam suam distinctam attribueret. Ecclesia Catholica incedit media via, quæ & naturas contra Eutychem distinguit, & contra Nestorium retinet personæ unitatem.

Quam sententiam Ecclesiæ orthodoxæ ita declararunt Patres in Conc. II. Constantinopolitano, (id est in sancta Synodo generali) can. 4. *Cum multū inquit, modis unitas intelligatur, qui iniquitatem Eutycheis & Apollinarij sequuntur, in peremptionem eorum, qua conveniunt colentes, unionem secundum confessionem prædicant. Theodori autem & Nestorij sequaces divisione gaudentes, affectualem unitatem introducunt. Sancta vero DEI Ecclesia utriusque perfidie impietatem rejiciens, unionem DEI Verbi ad carnem secundum compositionem confitetur, quod est secundum subsistentiam.*

Pro hoc sententia orthodoxa, contra prædictum errorem Nestorii, urgent aliqui, Christum fuisse verum DEUM, & verum hominem; quasi contrarium ponatur secundum opinionem Nestorii: sed nisi aliter argumentum formetur, non videtur satis firmum. Concessit enim Nestorius Christum verum DEUM & hominem verum fuisse, quamvis secundum aliam, & aliam personam, ex quibus Christus constaret. Quare id propriè contra illum est probandum. Unam & eandem personam Christi fuisse verum DEUM, & verum hominem.

Id autem potest primo probari ex Scriptura sacra, quinque modis, seu quinque generibus testimoniorum. Primo sic: Christus ita fuit verus DEUS, & verus homo, ut & homo ille, qui Christus est, verè & propriè fuerit DEUS; & vicissim DEUS ille, verè & propriè homo. Sed nisi concedatur secundum unam & eandem personam, fuisse Christum verum DEUM, & verum hominem, hoc verum non erit. Ergo id omnino concedi debet. Minor probatur. Quoniam hæc propositio: Homo est DEUS, non potest propriè & verè concedi, nisi aliqua sit substantialis identitas subiecti & prædicati hoc est, DEI & hominis, siquidem nomen tum DEI, tum hominis significat substantiam, & in omni enunciatione affirmativa significatur aut consignificatur, rationem formalem prædicati, & rationem formalem subiecti convenire in unum & idem, quod sit utrumque. At ea identitas substantialis minime hic existit secundum naturam divinam & humanam, ut patet: Ergo necesse est eam concedere secundum personam, quæ eadem significatur verbis illis, DEUS & homo.

Jam probatur Major ex Scriptura in illis locis, quibus Christus de se loquens, tanquam de homine, qui cum hominibus conversabatur, affirmavit sim-

simpliciter se esse DEUM, atque adeo DEI co-
æternum, & coæqualem Filium. Ut Joan. 8.
70an. 8. Tu quis es? Dixit ei *JESUS*, Principium qui &
70an. 10. loquor vobis. Et Joan. 10. Ego & Pater unum sumus.
Marc. 14. Et Marc. 14. ad Pontificem interrogantem num
70an. 4. esse Filius DEI: Ego inquit sum. Et Joan. 4. Si
scitis donum DEI, & quis est, qui dicit tibi, &c.
70an. 3. Et Joan. 3. Nemo ascendit ad calum, nisi qui descen-
dit de celo. Filius hominis, qui est in celo (nempe
70an. 9. idem DEUS) Et Joan. 9. ad illuminatum cæ-
cum, Tu credis in Filium DEI? Respondit ille, Quis
est Dominus, ut credam in eum? Dixit ei *JESUS*:
Et vidisti eum, & qui loquitur tecum ipse est. At ille
ait, credo Domine. Et prociens adoravit eum. Idem
Luc. 1. patet ex illo testimonio Gabrielis *Lucæ 1.* Quod
enim ex te nascetur Sanctum, vocabitur Filius DEI,
id est, ille homo, quem concipies. Et ex illo ibi-
dem, Elisabetha: Unde hoc mihi, ut veniat Mater
Philip. 2. Domini ad me? Et ex illo Apostol. ad Philip. 2.
Non rapinam arbitratus esse se æqualem DEO: ut
plurima omittantur similia testimonia.

Secundo, quia nisi eadem persona Filii DEI
sit etiam homo; nequaquam verè & propriè cre-
di potest, Verbum Divinum incarnatum esse, fa-
ctumque hominem. At hoc verissimè & maximè
propriè creditur, ut patet *70an. 1.* & fatetur in
Ecclesiæ Symbolis. Ergo non secundum aliam
personam creatam, sed secundum illam ipsam di-
vinam, quæ est Verbum & Filius DEI, Christus
est homo. Major probatur. Quia, ut albus verbi
gratia non dicitur, per eam albedinem, quæ est
in altera persona, sed per eam, quam in sua ipsius
persona habet: ita neque Filius DEI homo dici
& esse potest per humanitatem in altera persona
existentem, neque Verbum incarnatum per car-
nem alterius personæ. Quod argumentum pas-
sim attingitur in Concilio Ephesino primo, ubi
Nestorius damnatus est.

Tertio, quia Scriptura sacra ubique loquitur
de Christo, tanquam de una & eadem persona,
sicut est unquamque alius homo. Impium igitur
est, Christum non unicam, sed plures interpre-
tari personas. Assumptum patet ex illis omnibus
locis, in quibus Christi persona significatur Pro-
nomibus illis singularibus, *Ego, hic, ille*, quæ
passim occurrunt. Deinde etiam peculiariter ex
his, *1. Corinth. 8.* Unus Dominus *JESUS* Christus,
per quem omnia. Eit igitur unus & idem *JESUS*
(id est Filius *MARIÆ*) & Christus Filius DEI
vivit ut *Matth. 16.* ait Petrus, & *1. Joan. 2.* Quis
1. 70an. 2. est mendax, nisi qui negat, quoniam *JESUS* est *Chri-*
70an. 4. stus. Et *1. Joan. 4.* Omnis Spiritus, qui solvit *JESUM*,
ex DEO non est, & hic est Antichristus. Hoc enim
maximè est Christum solvere, tollere duarum natu-
rarum in ipso vinculum, quod est unitas perso-
næ. Neque objiciat aliquis in exemplaribus Græ-
cis, quæ modo extant, non legi illud, *Qui solvit*,
Et Qui non confiteatur, &c. Fuerunt enim ejusmodi
exemplaria olim ab hæreticis in eo loco corrupta,
ut in *historia tripartita lib. 12. cap. 4.* videre est.
Nec dubium est, quin illo modo verè legamus.
Cum ita contra hæreticum hanc Nestorii citaverit
eum locum *S. Leo Pontifex in Epistola 10. ad Fla-*
avianum approbata in Concilio Chalcedonensi
Ad. 5. Et rursus ibidem, *Quisquis confessus fuerit*
*quoniam *JESUS* est Filius Dei, DEUS in eo manet,*
1. 70an. 4. & ipse in Deo. Et cap. quinto. *Quis est, qui vivit*
1. 70an. 5. mundum, nisi qui credit, quoniam *JESUS* est Filius
DEI.

Quarto, quia constat ex Scriptura hominem
Christum non per adoptionem, ut alios Sanctos,
Thom. à Iesu Oper. Tom. 1.

sed longè excellentiori modo esse Filium DEI, ut
patet manifestè ex illo *Matth. 16.* Tu es Christus
Filius DEI vivi. Et *Lucæ 1.* Vocabitur Altissimi Fi-
lius. Et Joan. 1. *Vidimus gloriam ejus quasi gloriam*
70an. 1. unigeniti à Patre, & ad *Galat. 4.* *Misit DEUS Fi-*
Galat. 4. lium suum, ut adoptionem filiorum reciperemus. Et
aliis ejusmodi evidentibus testimoniis, quibus
hoc ipsum probatur. Si autem homo Christus
non diceretur Filius DEI, nisi ob illas rationes
quas assignabat Nestorius, scilicet propter inhabi-
tationem DEI in illo, tanquam in templo, pro-
pter affectus conformitatem, propter rationem
instrumenti, propter dignitatem & honorem,
propter appellationem DEI, solus esset Filius Dei
per gratiam & adoptionem, ut alii Sancti. Nam
alii Sancti sunt etiam templum DEI *1. Cor.*
1. Cor. 13 *13.* *Nescitis, quoniam templum DEI estis:* Et
per illos etiam tanquam per sua instrumenta
DEUS operatur, *2. Corinth. 5.* *Tanquam DEO*
2. Cor. 5. *exhortante per nos*, Et *1. Corinth. 12.* *Idem DEUS*
1. Cor. 12. *qui operatur omnia in omnibus, & affectus cum Deo*
1. Cor. 6. *conjunctissimi sunt: 1. Corinth. 6.* *Qui adhæret Do-*
1. Cor. 6. *mino, unus Spiritus est.* Et appellatio DEI eis tri-
buitur. *Psal. 81.* *Ego dixi, dixi estis.* Et denique
Psal. 81. cum sint etiam templum Dei, si ob id solum *Chri-*
stus habet dignitatem & honorem divinum (ut
voluit Nestorius) illis quoque eadem ratione ho-
nor divinus deferri posset. Cum igitur longè ex-
cellentius (ut probatum est) Christus sit DEI Fi-
lius, quam alii Sancti: fatendum est, quia non,
ob illas rationes, quas assignavit Nestorius, sed
plane natura esse DEI Filium, atque adeo eundem
esse substantialiter DEUM.

Quinto, Nam nisi eadem omnino persona,
quæ est DEUS, esset etiam Christus homo, impie-
dum illi homini, qui Christus est, eandem honorem,
quem Verbo Divino, tribueremus, quantumcum-
que esset DEI templum. Non enim idem honor
templo, aut domui, & inhabitanti debetur. Alio-
qui liceret mundum quoque adorare, quatenus
in eo habitat DEUS. Quod tamen manifesta es-
set Idololatia. At divinum honorem esse Christo
hominij tribuendum, Nestorius etiam fateatur.
Ergo, &c. Quare redè in Ephesina Synodo *Can.*
7. ita scribitur: *Si quis vel ut hominem *JESUM*,*
operante DEO Verbo, dicit adjectum, & unigeniti glo-
riam tanquam alteri, præter ipsum existentem tribuit,
anathema sit. Quod idem habetur *Can. 8.*

Notandum est autem, argumenta hæc, quæ
directè probant, Christum secundum unam &
eandem ipsius personam fuisse DEUM & homi-
nem: simul etiam probare, illam unam personam,
secundum quam Christus fuit Deus & homo fuisse
Divinam, & non creatam. Nam, ut est impos-
sibile divinam naturam per creatam personam
hypostaticè terminari: ita est impossibile perso-
nam eam esse creatam, quæ eadem subsistit in na-
tura Divina & humana, atque adeo est Deus &
homo. Subsistit enim persona in natura aliqua
non aliter, quam hypostaticè terminando illam,
ut patebit ex his, quæ de ratione personæ disse-
runtur. Et hæc tenus de prima probatione asser-
tionis Orthodoxæ contra Nestorium, petita ex
sacra Scriptura.

Secundo probatur eadem assertio ex Fidelis
Symbolis. Nam in Symbolo Apostolico, ipsum
Filius DEI Patris unicum credimus, conceptum
esse de Spiritu sancto, & natum ex *MARIA* Vir-
gine, passim sub Pontio Pilato, &c. Ac similiter in
Symbolo Nicæno, Credimus in unum Dominum
JESUM Christum Filium DEI unigenitum, &

ex Patre natum ante omnia secula, &c. qui (idem) incarnatus est de Spiritu sancto, ex MARIA Virgine, & homo factus est, crucifixus, &c. Et in Symbolo Athanasii: *Qui licet Deus sit & homo, non duo tamen sed unus est Christus: Unus omnino non confusione substantiae, sed Unitate persona, &c.*

Tertio probatur ex Conciliis. Concilium Ephesinum Can. 2. *Si quis non confiteretur, carni secundum substantiam unitum Dei Patri Verbum, unum esse Christum cum propria carne, eundem scilicet Deum simul & hominem, anathema sit.* Et Can. 3. *Si quis in uno Christo dividit substantias post Unitatem, sola societate coniungens eas, quae secundum dignitatem est, vel etiam auctoritatem, & potestatem, & non magis conventu, qui per unitatem factus est naturalem, anathema sit.* Item Can. 4. *Si quis in personis duabus, vel subsistentiis, eas voces quae in Apostolicis scriptis & Evangelicis continentur dividit, vel quae de Christo dicuntur à Sanctis, vel ab ipso: & aliquas quidem ex eis velut hominis, qui praeter Dei Verbum specialiter intelligitur, adaverit: aliquas vero tanquam DEO dignas soli Verbo Dei Patri deputaverit, anathema sit.*

Item in Concilio Chalcedonensi Añ. 5. approbantur & recipiuntur praedicti: Canones Concilii Ephesini. Item in Synodo quinta generali Can. 5. *Si quis in Mysterio Christi conatur introducere duas substantias vel personas, & introductis duabus personis, unam personam dicit per dignitatem & honorem sicut Theodorus, & Nestorius insanientes conscripserunt, & non confiteretur Dei Verbum carni substantialiter uniti, & propterea unam eius substantiam, vel unam personam, anathema sit.* Idem habetur in Concilio Lateranensi sub Martino primo Can. 2. & in Synodo 6. Añ. 4. & in Concilio secundo Hispanensi cap. 13, &c.

Quarto probatur ex Patribus. Ac imprimis B. Cyrillus in libro de Incarnatione Domini, & in Apologetico pro duodecim capitulis, & in aliis ferè omnibus suis operibus, ubi etiam multa veterum testimonia pro se addicit. Cassianus libros septem de Incarnatione scripsit contra Nestorium, j. Iu. S. Leonis 1. & in fine libri septimi, plerima recitat Graecorum & Latinorum Patrum testimonia.

Praeterea ea, quae isti adducunt possumus alia quaedam afferre. S. Ignatius in Epist. ad Ephes. Filius (inquit) DEI qui ante secula natus est, ipse in utero portatus est à MARIA secundum DEI dispositionem, ex semine David & Spiritu sancto.

B. Iustinus Martyr in lib. de recta fidei confessione circa medium: *Unus (inquit) est Filius, & qui mortuus est, & qui id quod mortuum erat excitavit.* Cum ergo de uno solo contrarios voces audies, ea quae dicuntur, naturae tribue: ac si magnum quiddam & Divinum, divina id natura tribuito; si quid parvum & humanum, humana adscribito. Sic enim & verborum discrepantiam visabis, cum sua, utraque natura recipiet, & Filium unum omnia secula antecessisse, & novum ex scripturis fatere.

S. Irenaeus libro 3. contra haereses à cap. 18. usque ad 22. probat multis testimoniis Scripturarum, unum & eundem esse JESUM Filium MARIAE, & Verbum DEI Patris. Athanasius in Epistola ad Epictetum circa finem: *De solo, inquit, MARIAE Filio scriptum est, Verbum caro factum est.* In quibus ostenditur ad reliquos Sanctos verbum factum esse prophetandi gratia; ex MARIA autem ipsum Verbum, carne assumpta, hominem produisse. Et infra: *Non quod filium à Verbo segregemus: sed quia eundem hunc esse agnoscimus, per quem omnia facta sunt, & per quem nos liberati sumus.*

Gregorius Nazianzenus Epistola prima ad Chelidonium: *Si quis, inquit, Virginem MARIAE nequaquam DEI genitricem esse credit, is etiam à Dicitate sit separatus: Si quis duos introducat Filios, unum quidem ex DEO Patre, secundum autem ex Matre, & non unum & eundem, adoptione filiali, quae promissa est ijs, qui recte credunt, exciderit. Si quis non adorat Crucifixum, anathema sit, ac DEI annumretur interfectioribus.*

Basilios libro quarto in Eunomium, exponens illud: *Dominus creavit me, Accipiendum est (inquit) verbum Genitricis, de DEO Filio: Creavit autem, de eo qui formam servi suscepit. In omnibus vero his non duos dicimus, DEUM per se, & hominem per se. Unus enim erat, sed iuxta intelligentiam cuiusque naturam reputantes.*

Damascenus lib. 3. de fide cap. 9. *Ipsius (inquit) Verbi hypostasis utriusque naturae hypostasis existens, nullam insubsistentem esse permittit, &c.*

Et ex Latinis Patribus S. Cyprianus lib. 2. contra Iudaos c. 8. Ambr. lib. de Incarnat. Domin. Sacram. cap. 5. Hilarius de Trinitate lib. 2. Hieronymus in c. 14. Matth. Augustinus in Enchiridio c. 5. & lib. 13. de Trinitate c. 17. & alibi saepe. Ac denique Leo Papa nihil frequentius repetit in omnibus suis sermonibus & Epistolis.

C A P V T XXXI.

Solvuntur Argumenta Nestorii.

Argumenta omnia Nestorianorum Sophistica sunt, ac facile dissolvuntur duobus sequentibus fundamentis.

Primum est: non idem propriè esse Christum hominem, & Christi humanitatem, seu carnem seu corpus. Nam vocabulum homo significat personam, quae in Christo (ut probatum est) non fuit nisi divina: Humanitas vero, &c. sunt nomina significantia tantummodo naturam; itaque non debet intelligi de ipso Christo homine, quicquid de ejus humanitate seu corpore dicitur.

Hinc respondetur ad illud Joan. 2. *Solvite templum hoc, quod pro Nestorio objiciebat Theodoretus contra secundum anathematismum Cyrilli; Templum enim divinitatis suae appellat ibi Dominus non personam aliquam distinctam à sua propria, sed suam humanitatem seu corpus, ut apparet etiam ex verbis illis, quae Joannes subjungit: Ille autem dicebat de templo corporis sui.*

Ex eodem quoque fundamento responderetur ad testimonium Basilii in Psal. 59. quod citabat Theodoretus in refutatione quædam anathematismi Cyrilli, Basilios enim ibi non ait (ut falso citabat Theodoretus) hominem Christum esse Deiferum, sed carnem Christi (σάρκα) Deiferam esse, quatenus nimirum altera Christi natura potest dici esse in altera per hypostaticam unionem.

Secundum fundamentum est, Christum hominem non fuisse hominem purum, ut sunt alii homines; sed hominem & DEUM, utpote in duplici natura, divina & humana subsistentem; ac proinde de illo secundum aliam & aliam naturam affirmari posse, quaecumque conveniunt vero DEO, & vero homini, excepto peccato, ut infra videbimus suis locis.

Hinc solvitur, id quod teste Theodoro lib. 4. haeticarum fabularum objiciebat Nestorius, nomen DEI non significare DEUM homini vel humanitati unitum; sed tantummodo DEUM: ac proinde